

УДК 327 (477)

Вікторія Гевко

УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ ВІДНОСИНИ В УКРАЇНСЬКІЙ ІСТОРІОГРАФІЇ (1991–2011 РР.)

В статті проаналізовано стан дослідження українсько-польських відносин наприкінці ХХ – на початку ХХІ, висвітлено основні здобутки вітчизняної історіографії.

Ключові слова: Україна, Польща, відносини, історіографія, дослідження.

Проголошення незалежності України, вихід на міжнародну арену, налагодження двосторонніх відносин, пошуки нових форм співробітництва, переосмислення перспектив – основні здобутки Української держави протягом останнього двадцятиліття.

Встановлення та розвиток повноцінних двосторонніх відносин з державами світу сприяв утвердженню України, як суб'єкта міжнародних відносин. Поступово відбувається відокремлення груп держав й організацій, розвиток стосунків з якими став декларуватися в Україні як найбільш пріоритетний. До числа стратегічних партнерів зарахована велика кількість держав, з якими Україна підтримує тісні двосторонні зв'язки, серед них, зокрема, і країни-сусіди – Польща, Росія, Угорщина, Словаччина та ін. Однак, упродовж усього періоду незалежності нашої держави польський вектор в українській зовнішній політиці залишається одним із найважливіших.

Здобуття незалежності України привело й до кардинальної перебудови історіографії, до нового етапу у її розвитку. Велика кількість різноманітного, змістовного та доступного документального матеріалу дозволяє вдатися до поглибленого розгляду історії формування української державності, міждержавних стосунків. Наукова історична думка поступово нагромаджує потенціал вивчення основних тенденцій розвитку України в час становлення української національної державності, формування і розвитку двосторонніх відносин. У цьому контексті особливого значення набуває українсько-польське співробітництво.

Дослідженням питань, пов'язаних з минулим та перспективами взаємин між Україною та Польщею займаються чимало науковців. Упродовж багатьох років на сторінках спеціальних видань, наукових збірників, наукових конференціях і диспутах точаться гострі дискусії щодо історичного, політичного, економічного та інших аспектів українсько-польського співробітництва. Дослідники намагаються проаналізувати процеси останнього десятиріччя ХХ ст. та визначити перспективи українсько-польського співробітництва у ХХІ ст., про що свідчить проведення міжнародних наукових семінарів, симпозіумів, конференцій, круглих столів. Протягом 1991–2012 рр. українськими та польськими науковими центрами було організовано значну кількість конференцій. Серед багатьох варто виділити такі: “Польща та Україна в новій Європі” (Варшава, 1992 р.) [1], “Українсько-польські відносини у ХХ столітті: державність, суспільство, культура” (Тернопіль, квітень 1999 р.) [2], “Україна і Польща у Східно-Центральній Європі: спадок і майбуття” (Київ, 1999 р.) [3], “Роль Паризької “культури” в становленні українсько-польського взаєморозуміння” (Київ, 2000 р.) [4], “Майбутня перспектива українсько-польського співробітництва у ХХІ столітті” (Київ, 2001 р.) [5], “Україна – Польща: шлях до європейської співдружності” (Тернопіль, 2002 р.) [6], “20 років українсько-польських відносин: випробування часом і спільна перспектива на майбутнє”, (Київ, 2010 р.) [7], “Українсько-польські відносини сьогодні: потреба “перезавантаження чи продовження?” (Яремче, 2010) [8], “Сучасні проблеми та перспективи розвитку українсько-польських відносин” (Львів, 2011 р.) [9], “Українсько-польські відносини сьогодні: стан та перспективи” (Яремче, 2012) [10] та ін.

Серед актуальних проблем двосторонніх стосунків, які привертають увагу науковців: історичні передумови формування українсько-польських міждержавних відносин; стратегічне партнерство між Україною та Польщею: здобутки та втрачені можливості; роль російського чинника у відносинах між Україною та Польщею; українсько-польські відносини в сфері безпеки; міжпарламентське співробітництво; енергетичні аспекти двосторонніх та багатосторонніх зовнішньоекономічних відносин; шляхи поліпшення інвестиційного клімату в Україні та Польщі для українського та польського бізнесу; Польща в створенні зони вільної торгівлі між Україною та ЄС; освітні та культурно-історичні аспекти двосторонніх відносин та ін. Такий розширений формат обговорення двосторонніх відносин є дуже цінним для істориків, політологів, культурологів. Він створює можливість почути різні точки зору, розставити акценти та досягнути порозуміння. Обговорення проблем, які впливають на політичне життя обох суспільств – це й своєрідна платформа для політиків й дипломатів. Її можна взяти за основу формування політичного курсу країни.

Результатом кожної із зустрічей є численні наукові публікації. Оpubліковані збірники матеріалів названих та інших наукових конференцій, в яких вміщено доповіді, статті, матеріали сотень істориків і політологів України та Польщі є значним доробком історіографії. Здійснений обмін інформацією, поглядами та оцінками дозволив окреслити сучасний стан досліджень проблематики, узгодити спільні підходи, створити підстави для узгодження розбіжностей і протилежних версій інтерпретації подій й формулювання висновків, що приводить до поступового вироблення спільних позицій обох сторін.

В цьому контексті варто відмітити трьохтомне видання матеріалів конференцій з українсько-польських відносин “Від Гадяцької угоди до Європейського Союзу” [11]. Збірник виданий за результатами польсько-українських зустрічей, організованих Прикарпатським національним університетом імені Василя Стефаника, що проходять ось уже п’ятий рік поспіль. Як відзначив ректор Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Ігор Цепенда: “Дане видання є зібранням аналітичних записок, які надсилаються до дипломатичного корпусу, органів державної влади та місцевого самоврядування для кращого розуміння проблем та шляхів їх подолання з наукової точки зору” [11]. З приводу актуальності та значення конференції для дипломатичного корпусу, Радник Посла Республіки Польща в Україні з питань науково-освітньої співпраці Анна Кузьма, зазначила: “Щорічно дана конференція збирає істориків, культурологів, політологів, що засвідчує її важливість та потужний інтелектуальний потенціал. Такого роду дискусії допомагають політикам, дипломатам почути наукову точку дозу з важливих питань історії, міжособистісних взаємин та проблем. Це допомагає краще розуміти основні запальні, суперечливі точки у процесі польсько-українського співробітництва та ефективно вирішувати їх. Участь дипломатичного корпусу в польсько-українській зустрічі засвідчує, що незалежно від клімату, Україна і Польща залишатимуться особливими партнерами, а польські політики, дипломати успішно продовжуватимуть переконувати європейських партнерів у встановленні безвізового режиму з Україною. Українсько-польські відносини створюють не лише політики, дипломати, але й люди, в тому числі інтелектуальні еліти” [11]. За словами ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Ігоря Цепенди, “за кількістю експертів, які є вузькопрофільними фахівцями та які вважаються фахівцями найвищого рівня в польсько-українських відносинах, щорічні зустрічі у Яремчі є тим першим і єдиним місцем в Україні, де ми зустрічаємось, щоб проаналізувати рік, що пройшов в українсько-польських відносинах” [11].

Проаналізувавши рівень вивченості досліджуваної теми в українській історіографії, можна дійти висновку, що література, з проблеми українсько-польських відносин сучасного періоду, поділяється на дві групи.

Перша група – це теоретичні роботи загального характеру істориків і політологів, в яких проблеми українсько-польських відносин згадуються лише побіжно, проте висновки та оцінки авторів допомагають зрозуміти значення і причини багатьох подій та процесів, пов’язаних з розвитком відносин між Польщею та Україною в нових геополітичних умовах.

До цієї групи можна віднести дослідження, присвячені проблемам міжнародних відносин сучасного періоду, історії Європи й окремих європейських країн, праці з проблем польської і української політики, зовнішньополітичних зв'язків, наукові розвідки, в яких досліджуються питання євроінтеграції, політичної та економічної трансформації України і Польщі, проблеми геополітичної орієнтації обох держав в нових умовах розширення ЄС і НАТО, участі України та Польщі в цих процесах. Серед праць, які стосуються проблем міжнародних відносин сучасного періоду, варто відзначити колективну роботу українських дослідників “Міжнародні відносини та зовнішня політика 1980–2000 рр.” [12]. Тут аналізуються кардинальні зміни міжнародного становища та геополітичної ситуації в світі протягом останнього двадцятиріччя: завершення епохи “холодної війни”, зникнення біполярної структури світу, формування системи міжнародної безпеки. Значна увага приділяється зовнішній політиці незалежної України. Автори згаданої роботи надають важливого значення для України розвитку відносин з державами Центральної та Східної Європи, які вони називають “містком між Україною та Заходом”, а відносини з Польщею визнають показовими.

В останні роки з'явилося ряд досліджень про місце та діяльність України в новій системі міжнародних відносин. Ці роботи носять комплексний характер, в яких поряд з оцінкою зміни міжнародної ситуації розробляються сценарії відносин України зі світовими та регіональними державами, Польщею зокрема. Поряд з цим вони торкаються і деяких аспектів розвитку українсько-польських відносин в нових геополітичних умовах. У цьому плані варто відзначити монографії С. Лотоцького, С. Трохимчука “Україна в світовому геополітичному просторі” [13], авторського колективу київських науковців під загальною редакцією С. Віднянського “Зовнішня політика України в умовах глобалізації” [14], О. Івченка “Україна в системі міжнародних відносин: історичні ретроспективи та сучасний стан” [15]. Остання присвячена проблемам участі України у світовій системі міжнародних відносин у другій половині ХХ ст. У дослідженні робиться спроба накреслити перспективи розвитку України в кінці ХХ ст. – на початку ХХІ ст.

На особливу увагу заслуговує колективна монографія науковців Інституту європейських досліджень НАН України під загальною редакцією доктора історичних наук, професора А. І. Кудряченка “Україна в Європі: пошуки спільного майбуття” [16]. Праця є узагальнюючим результатом фундаментальних досліджень дослідницьких установ та викладачів вищих навчальних закладів актуальних проблем сходження незалежної Української держави в колі європейських країн, аналізу її можливостей, викликів і перспектив. В монографії здійснений на широкому історичному матеріалі ретроспективний аналіз існування й визнання України як Європейської держави, висвітлено політико-правові, економічні, світоглядні і духовно-культурні засади нинішніх взаємин України з далекими і близьким сусідами по спільному європейському домі, в тому числі й з Республікою Польща, проаналізовано їх становлення, трансформації і сучасний стан.

Нашу увагу привернула також і колективна праця науковців Інституту історії НАН України “Україна в міжнародних відносинах з країнами Центральної та Південно-Східної Європи. Україна і Європа 1990–2000 рр.” [17], присвячена проблемам розвитку міжнародних відносин України з країнами Центральної та Південно-Східної Європи. Авторський колектив на основі офіційних дипломатичних документів, політичних міждержавних договорів, різноманітних угод між країнами на урядових та міжвідомчих рівнях, на основі звітів преси про офіційні зустрічі делегацій керівництва України з урядовцями відповідних країн, Польщі зокрема, подав широкий масив фактичної інформації, який торкається новітніх історичних процесів на субрегіональному рівні у вигляді історичної хроніки, що створює певний фон для тлумачення досвіду участі України в сучасній системі європейських міжнародних відносин. Значна увага в дослідженні приділена розвитку українсько-польських відносин протягом 1990–2000 рр. Дослідженню основних напрямків зовнішньої політики України упродовж 1944–1996 рр., становленню і розвитку зовнішньополітичних проявів України після здобуття незалежності присвячена праця київської дослідниці Л. Д. Васильєвої-

Чекаленко [18], яка побачила світ у 1998 р. Особливостям взаємовідносин України з країнами Центрально-Східної Європи та їх значення у зовнішній політиці Української держави дослідниця присвятила окрему статтю, опубліковану в журналі “Нова політика” [19].

Науковці Харківського філіалу Національного інституту стратегічних досліджень В. Карасьов та Є. Звонков написали ґрунтовну статтю [20], де розкривають особливості сучасної східної польської політики в контексті польсько-українського стратегічного партнерства. Автори намагаються простежити основні тенденції і фактори у формуванні та розвитку нової польської політики через призму геополітичних змін на європейському континенті у зв’язку із розширенням НАТО та ЄС.

Проблеми політичної й соціально-економічної трансформації Польщі і України вивчали В. Дем’янець [21], В. Струтинський [22], Г. Зеленько [23]. Варто відзначити монографію Г. Зеленько “Навздогінна модернізація: досвід Польщі та України” [24]. У цій праці дослідниця присвятила окремий розділ і розвитку українсько-польського партнерства у політичній сфері та економічним аспектам українсько-польського співробітництва. Цікавою є наукова розвідка Л. Васильєвої [25], де авторка висвітлює політичні, економічні та культурні аспекти українсько-польського співробітництва протягом 1990–1991 рр.

Друга група літератури з досліджуваної проблеми – це праці науковців, предметом дослідження яких є власне розвиток українсько-польських відносин сучасного періоду. Серед них є чимало публікацій, які висвітлюють передумови формування сучасних українсько-польських відносин. В цьому плані значний інтерес становлять дослідження Ю. Зайцева [26–27], в яких автор показує зародження перших неофіційних контактів між українською опозицією та польським антикомуністичним рухом опору наприкінці 70-х – на початку 90-х рр. ХХ століття. Аналізуючи генезу польської антикомуністичної опозиції і руху опору в Україні він підкреслює, що встановлення тісного співробітництва двох держав є умовою становлення цивілізованого демократичного суспільства у загальноєвропейській інтеграції.

Нашу увагу привернула й праця Х. Чушак “Немає вільної Польщі без вільної України: Україна та українці у політичній думці польської опозиції (1976–1989)” [28]. В монографії на матеріалах польського самвидаву 70–80-х рр. ХХ ст. дослідниця реконструює місце України та українців у політичній думці польської опозиції. Порушені питання стосуються визнання польським суспільством кордону з Україною, утвердження значення незалежності України для Польщі та регіону, боротьби з негативними стереотипами українців у польському суспільстві, пошуку шляхів українсько-польського примирення, а також місця й ролі української меншини у майбутній незалежній польській державі. На думку авторки, образ України, окреслений опозиціонерами, вплинув на політику Польської Республіки щодо України після 1989 р.

У цьому контексті заслуговує на увагу праця Б. Осадчука “Україна, Польща, світ” [29]. У книзі зібрані статті та репортажі, переклади з польських оригіналів відомого історика, публіциста Богдана Осадчука, які протягом півсторіччя з’являлися на сторінках журналу “Культура”, редагованого великим прихильником української справи Єжи Гедройцем.

Основна кількість досліджень з українсько-польських відносин висвітлюють в комплексі політичні, економічні, культурні аспекти українсько-польського співробітництва, також в них підкреслюється необхідність розвитку повноцінних партнерських українсько-польських відносин як важливого стабілізуючого чинника у Центрально-Східній Європі. Проте є й роботи, які розглядають лише якийсь один аспект співробітництва: політичний, культурний, науковий чи економічний, серед багатьох варто назвати дослідження В. Колесника, М. Кучерепи [30], В. Будкіна і З. Петренко [31], І. Винниченка [32], С. Мякушко та А. Мирончука [33], Г. Щерби [34], Я. Ісаєвича [35].

Ю. Присяжнюк у своїй статті “Особливості розвитку польсько-українського співробітництва за сучасних геополітичних умов” [36] розкриває особливості розвитку польсько-української співпраці, починаючи з офіційного визнання незалежності України з

1991 р. до 1997 р. У дослідженні показано політичні та економічні відносини, проте основна увага зосереджена на економічній співпраці. Також автор виділяє етапи у розвитку українсько-польських взаємин та стверджує, що становлення українсько-польських відносин відбувалось у час міжнародної ізоляції України, і Польща показала виважену і далекоглядну позицію щодо України [36, с. 36].

Еволюцію українсько-польських взаємин з 1990 р. до 1995 р. й деякі аспекти політичного і економічного співробітництва України та Польщі розкривають також у спільній праці В. Глібов та Д. Горун [37]. Нашу увагу привернуло дослідження Т. Зарецької, президента “Центру українсько-польських студій” [38], де розкривається політичний аспект українсько-польських взаємовідносин протягом 1991–2001рр. Дослідниця аналізує основні здобутки у розвитку українсько-польських політичних відносин за десять років незалежності України. Поділяє тезу, що партнерство України з Польщею сьогодні є важливим геополітичним чинником зовнішньої політики України, та стверджує, що концепція майбутніх українсько-польських міждержавних стосунків формувалася під впливом думок великих постатей сучасності: Є. Гедройця, З. Бжезинського та інших представників польської політико-державницької позиції [38, с. 7].

Проблеми формування та розвитку українсько-польських відносин, пошуку свого місця обох держав в нових геополітичних координатах та значення поглиблення двосторонньої співпраці між нашими державами розглядає у своїх розвідках С. Стоєцький [39–42]. Простежуючи ідейно-політичні передумови становлення двосторонніх відносин у сучасну добу, роль незалежної України в історії польської політичної думки ХХ століття, дослідник наголошує на тому, що важливим чинником у цьому непростому процесі є визнання польською політичною й інтелектуальною елітою незалежної Української держави.

У статті С. Пирожкова та О. Крамаревського “В контексті загальної архітектури безпеки” [43] також подається стислий огляд подій непростой історії українсько-польських взаємин, робиться спроба оцінити стан відносин на нинішньому етапі та в загальних рисах визначити їх можливий розвиток у найближчому майбутньому з урахуванням політичних та економічних реалій.

Спільна стаття Д. Васильєва і Л. Чекаленко [44] висвітлює українсько-польські взаємини сучасності за традиційною схемою, вирізняючи політичні, економічні і культурні аспекти. Нові тенденції взаємин України та Польщі на початку ХХІ ст. продовжила досліджувати Л. Чекаленко у своїх наукових розвідках [40–46]. Вона вважає, що об’єктивна реальність вимагає від двох держав тісної взаємодії, що гарантуватиме їм безпеку, поглиблення політичного діалогу, розширення торгівлі з підтримкою регіонального інтеграційного процесу.

Українсько-польські відносини в контексті розвитку міжнародних відносин в Центральноевропейському регіоні та особливостей нової геополітичної архітектури об’єднаної Європи досліджували Б. Парахонський [47], Н. Житарюк [48], В. Трегобчук [49], Л. Токар [50], Л. Гайдуков, Т. Александрова [51], Пахльовська О. [52] та ін. Усі ці роботи носять узагальнюючий характер та мають багато спільних рис. У них автори висвітлюють загальну геополітичну ситуацію після завершення “холодної війни” і розпаду СРСР, роль та місце України й Польщі в “новій Європі”, перспективи розвитку європейського регіону загалом і обох держав зокрема.

М. Жулинський у своїй праці “Україна і Польща: перспективи набуття реальної Європи” [53] зазначає, що Польща намагається всебічно сприяти Україні у прискоренні політико-економічної трансформації останньої з метою входження до світового співтовариства в якості суб’єкта геополітики і активно пропонує себе в ролі своєрідного механізму, моста, який формально проведе Україну в Європу [53, с. 144].

В останні роки також з’явилося чимало досліджень, в яких висвітлюється розвиток українсько-польських відносини в контексті стратегічного партнерства та в процесі розширення НАТО та ЄС. Такою за змістом є праця П. Чернеги “Українсько-польський діалог в контексті стратегічного партнерства” [54], де автор аналізує досвід налагодження

українсько-польської співпраці від вересня 1989 р. – до травня 1997 р., характеризує деякі договори, укладені в цей період, називає передумови та причини налагодження, тимчасового застою та пожвавлення польсько-українського співробітництва. Заслуговує на увагу й стаття О. Антонюка та С. Антонюка “Стратегічне партнерство України і Польщі: сучасний стан, пріоритети розвитку і перспективи” [55]

Цікавою є і стаття Т. Герасимчук [56], в якій розглядаються основні тенденції формування і реалізації стратегічного партнерства України та Польщі. Аналізуючи цей процес, авторка у розвитку українсько-польських відносин виділяє декілька етапів, показує існуючі в Україні і Польщі основні міждержавні механізми стратегічної співпраці.

О. Малиновська у статті [57] також розкриває геополітичні аспекти стратегічного партнерства України та Польщі, дає оцінку національних інтересів і пріоритетних завдань сторін в контексті європейської інтеграції.

Привертають увагу й інші наукові дослідження, присвячені українсько-польським відносинам на тлі стосунків цих держав з міжнародними політичними та економічними інститутами. Ґрунтовними в цьому плані є статті С. Павленка [58–59], де він аналізує відносини України та Польщі в контексті європейської інтеграції, розкриває значення поглиблення двосторонніх відносин, особливо після вступу Польщі до НАТО та ЄС як важливого чинника підтримання Польщею інтересів України в розширеній Європі. Порушує питання удосконалення існуючих організаційно-правових механізмів реалізації українсько-польського стратегічного партнерства та можливі наслідки для розвитку українсько-польських стосунків після вступу Польщі до ЄС.

Дослідження С. Онуфривої [60] також присвячене вивченню наслідків для України вступу Польщі до Європейського Союзу. Авторка піднімає актуальне для України питання введення Польщею візового режиму. Крім того, дослідниця стверджує, що сучасна стереотипна парадигма поляка у свідомості українців перейшла від негативної до нейтральної і в нових умовах зближення обох держав незабаром набуде позитивного змісту.

Проблему українсько-польських відносин на тлі європейської інтеграції розглядає у своїй статті і Я. Матійчик [61]. Автор називає пропольський напрям політики України визначальним і обґрунтовує підстави та практичні інтереси українсько-польського співробітництва. В статті автор пропонує власні можливі шляхи політико-економічного співробітництва України з ЄС. Проблему розвитку українсько-польського партнерства в контексті членства Польщі в НАТО та в ЄС аналізує у своїй розвідці згадувана уже Г. Зеленько [62]. Дослідниця також вважає, що для України надзвичайно важливим та одним із пріоритетних напрямків зовнішньої політики в нових геополітичних умовах став польський. Одним із найсуттєвіших стимуляторів українсько-польського партнерства є спільність зовнішньополітичних цілей і пріоритетів, проте, на її думку, зі вступом Польщі до ЄС активність українсько-польського партнерства спаде, оскільки українсько-польський кордон набуде ознак лінії, що розділяє Європу і Росію [62, с.162–163]. Еволюцію польсько-українських відносин після вступу Польщі до Європейського Союзу показує у своїй статті Н. Чорна [63]. Окрім того, в роботі авторка визначає місце польського чинника у реалізації Україною стратегії європейської інтеграції.

Українсько-польське співробітництво в контексті відносин України з СНД та ЄС досліджує В. Будкін [64]. На думку автора, від України та Польщі – двох найбільших держав в контактній зоні між європейським та євразійським просторами, значною мірою залежить можлива перспектива розвитку подій в цьому регіоні. Дослідник висловлює гіпотезу, що із вступом Польщі до ЄС українсько-польський кордон або перетвориться на зону конфронтації між двома зазначеними геополітичними просторами, або в загальноконтинентальний центр найбільш активної взаємодії між ними. Проте вчений більш схиляється до думки, що українсько-польський кордон перетвориться на бар’єрну лінію між ЄС та її східними сусідами, а це призведе до посилення східного вектора зовнішньої орієнтації України.

Вивченням впливу політики західних країн на розвиток українсько-польських стосунків також займалися В. Моцок [65] та О. Митрофанова [66]. В. Моцок, розглядаючи роль Заходу в розвитку українсько-польських відносин у політичній площині, виділяє два періоди. Перший охоплює початок і середину 90-х рр., впродовж якого зовнішньополітична діяльність впливових західних країн, на думку автора, негативно позначилась на динаміці та інтенсивності українсько-польського діалогу. У другому ж періоді, що розпочався з середини 1990-х рр., відбуваються якісні зміни у розвитку всього спектра відносин як між Україною та західним світом, так і в українсько-польському діалозі. Якщо В. Моцок, розглядаючи вплив Заходу на розвиток українсько-польських відносин, говорить про вплив найбільш вагомих західних країн таких, як Велика Британія, Франція, Німеччина і США, то О. Митрофанова виокремлює лише французький підхід до положення України та Польщі на європейському стратегічному просторі. Проте обидва автори висловлюють думку, що невизначений зовнішньополітичний курс України на початку 90-х рр. та наявність ядерної зброї сприяли прохолодній позиції Заходу щодо України, а обраний Польщею зовнішньополітичний курс на інтеграцію до НАТО та ЄС змушував представників Варшави узгоджувати свою зовнішню політику, в тому числі і на східному напрямку, з позицією впливових країн Заходу.

Значним здобутком української історіографії є поява у 2002 р. першого українського монографічного дослідження з історії українсько-польських відносин в 1991–2001 роках. Автори цієї праці львівські вчені К. Кіндрат, С. Трохимчук [67] показують становлення і розвиток відносин між Україною та Польщею протягом зазначеного періоду. Аналізують соціально-економічне, регіональне співробітництво між державами, спільну діяльність України та Польщі в напрямку інтеграції з європейськими і євроатлантичними структурами, порушують питання становища національних меншин. Проте, розкриваючи політичний аспект співробітництва, вони лише оглядово показали основні здобутки протягом 1989–2001 рр., а події з 1998 р. до 2001 р. подали у вигляді хроніки, докладно не аналізуючи основні етапи розвитку.

Показ системного бачення українсько-польських відносин в 1991 – 2004 рр. здійснено у монографії Л. Алексієвць, В. Гевко “Україна і Польща: шляхи співробітництва (1991 – 2004 рр.)” [68]. В дослідженні проаналізовано передумови налагодження співпраці між Україною і Польщею в нових політичних умовах, досліджено напрямки політичних зв’язків, їх зміст, пріоритети, простежено вплив євроатлантичних процесів інтеграції на розвиток українсько-польських взаємин.

Серед значної кількості праць українських вчених, які висвітлювали проблему становлення і розвитку українсько-польських відносин на новітньому історичному етапі, виділимо монографію доктора економічних наук, професора, академіка Академії наук вищої школи України М. Янків “Україна і Польща: стратегічне партнерство в системі геополітичних координат (політико-економічний і секторальний аналіз)” [69].

У книзі висвітлюються проблеми формування стратегічного партнерства між Україною та Польщею, аналізуються історичні аспекти становлення українсько-польських взаємовідносин у політичній площині та в економічній сфері, досліджуються секторальні аспекти двосторонніх стосунків на предмет їх відповідальності задекларованим цілям стратегічного партнерства. Монографія, як зазначається у вступі, “присвячена пошуку та обґрунтуванню відповідей на найактуальніші питання часу, пов’язані із специфікою та проблемами формування українсько-польського стратегічного партнерства. В ній здійснена спроба проаналізувати реальний рівень досягнутої глибини двостороннього співробітництва між державами у різних площинах і сферах їх взаємодії” [69, с. 12]. Проблема українсько-польського економічного співробітництва присвячені й праці В. Борщевського [70], Є. Савельєва, В. Мельник, С. Чеботар [71].

У сучасних умовах в Україні проблеми українсько-польських взаємин у ХХ столітті досліджують вчені Інституту історії НАН України, Інституту українознавства НАН України, Інституту національних відносин і політології, Львівського національного університету ім. І. Франка, Волинського державного університету ім. Лесі Українки, Чернівецького

національного університету ім. Ю. Федьковича, Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника, Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Зокрема Центр дослідження українсько-польських відносин, який функціонує в Інституті українознавства НАН України з 2007 р., протягом 2011–2012 рр. виконував держбюджетну тему “Українсько-польські взаємини в контексті європейської історії: роль історичної спадщини у формуванні сучасних культурних і політичних пріоритетів України і Польщі”. В результаті проведеного дослідження опубліковано 4 випуски наукового збірника “Україна – Польща: історична спадщина і суспільна свідомість” [72]. В 3–4 випуску аналізуються українсько-польські відносини у контексті європейської історії, роль історичної спадщини у формуванні сучасних етнокультурних і політичних пріоритетів України і Польщі. Проблеми українсько-польських відносин на різних історичних етапах висвітлюються й на сторінках міжнародного збірника “Україна–Європа–Світ”, серед багатьох варто відзначити дослідження: А. Киридон [73], С. Трояна [74], Т. Гонтар [75], І. Зуляка [76], В. Окаринського [77], В. Гевко [78–80].

Отже, аналіз літератури з проблем українсько-польських відносин свідчить про те, що історія становлення і розвитку українсько-польських взаємин займає помітне місце у вітчизняній історіографії. Наукова історична думка поступово нагромаджує потенціал вивчення зовнішньополітичного, внутрішньополітичного, соціально-економічного розвитку Польщі й України в час становлення польської та української національної державності в кінці ХХ – на початку ХХІ століття та процесу формування і розвитку двосторонніх відносин. Зауважимо, що сьогодні існує чимало публікацій, в яких висвітлюються ці питання. В основному науковці визнають важливість розвитку повноцінних партнерських відносин з огляду безпеки обох країн і Європи загалом. Окрім того вчені здебільшого погоджуються з тезою, що українсько-польська співпраця є важливою основою для реалізації спільної стратегічної мети – інтеграції в політичні та економічні структури Європи, наголошуючи, що основна роль тут відводиться позиції України. Зовнішньополітична роль та позиція незалежної України відіграє важливе значення як для загальноєвропейської та регіональної безпеки, так і для української національної безпеки зокрема. На думку фахівців, стабільна і стратегічна співпраця є важливою основою для збереження політичних, економічних та інших інтересів України й Польщі в об’єднаній Європі.

Список використаних джерел

1. *Polska i Ukraina w nowej Europie: Materiały polsko-ukraińskiej konferencji naukowej.* – Warszawa (16–17 Listopada 1992 r.). – Warszawa : PISM 1993. – 132 s. 2. *Українсько-польські відносини у ХХ столітті: державність, суспільство, культура: Програма міжнародної наукової конференції (15–16 квітня 1999 р.).* – Тернопіль: Тернопільський держ. пед. ун-т ім. В. Гнатюка, 1999. – 21 с. 3. *Україна і Польща у Східно-Центральній Європі: спадок і майбуття* // 36. наук. пр. – К., 1999. – 159 с. 4. *Роль Паризької “культури” в становленні українсько-польського взаєморозуміння. Україна і Польща стратегічне партнерство* // 36. наук. пр. міжнародного круглого столу (25–26 травня 2000 р.). – К.: Вид-во Українського фітосоціологічного центру, 2002. – 111 с. 5. *Україна і Польща – стратегічне партнерство. Історія. Сьогодні. Майбутнє* // 36. наук. пр. – Ч. II – К.: Вид-во Українського фітосоціологічного центру, 2002. – 238 с. 6. *Україна – Польща: шлях до європейської співдружності: Програма III Міжнародної конференції молодих вчених (16–17 травня 2002 р.)* – Тернопіль: Тернопільський держ. пед. ун-т ім. В. Гнатюка, 2002. – 15 с. 7. *Міжнародна конференція “20 років українсько-польських відносин: випробування часом та спільна перспектива на майбутнє”* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dipacadem.kiev.ua/news/mizhnarodna-konferenciya-20-rokiv-ukrajinsko-polskyx-vidnosyn-vyprobuvannya-chasom-ta-spilna-perspektyva-na-majbutne>. 8. *“Українсько-польські відносини сьогодні: потреба “перезавантаження чи продовження?”* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.radiosvoboda.org/content/article/2169860.html> 9. *Конференція на тему “Сучасні проблеми та перспективи розвитку українсько-польських відносин”* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.blogs.zaxid.net/home/showSingleNews.do?announce&objectId=1228746> 10. *Міжнародна зустріч польських та українських науковців: “Українсько-польські відносини сьогодні: стан та перспективи”* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.pu.if.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1128:2012-09-24-13-38-59&catid=34:2010-04-22-13-43-51 11. *На Прикарпатті відбулася V українсько-польська конференція* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://1043.com.ua/novyny/multimedia/videonovyny402/naprakarpati-vidbulasya-v-ukrayinsko-polska-konferentsiya.html#U1vu6m8 хоХЕ> 12. *Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980 – 2000 рр.): Підручник / Л.Ф. Гайдуков, В. Г. Кремень, Л. В. Губерський та ін.* – К.: Либідь, 2001. – 624 с. 13. *Лотоцький С., Трохимчук С.* Україна в світовому геополітичному просторі / С. Лотоцький, С. Трохимчук // 36. наук. пр. – Львів: Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка, 2002. – 192 с. 14. *Зовнішня політика України в умовах глобалізації: Анотована історична хроніка міжнародних відносин (1991–2003 рр.)* / Відп. ред. С. В. Віднянський – К.: Генеза, 2004. – 616 с. 15. *Івченко О.* Україна в системі міжнародних відносин: історія ретроспектива та сучасний стан: Монографія / О. Івченко – К.: РІЦУАННП, 1997. – 688 с. 16. *Україна в Європі: пошуки спільного майбуття* / За редакцією доктора історичних наук, професора А. І.

- Кудряченка. – К.: Фенікс, 2009. – 544 с. 17. *Україна* в міжнародних відносинах з країнами Центральної та Південно-Східної Європи. *Україна і Європа (1990–2000 рр.): Анотована історична хроніка.* – К.: Генеза, 2001. – Ч. I. – 309 с. 18. *Васильєва-Чекаленко Л. Д.* Україна в міжнародних відносинах (1994–1996 рр.): Навч. посібн. / Л. Д. Васильєва-Чекаленко – К.: Освіта, 1998. – 176 с. 19. *Чекаленко Л. Д.* Країни Центрально-Східної Європи у зовнішній політиці Української держави / Л. Д. Чекаленко // *Нова політика.* – 1998. – № 5. – С. 2–8. 20. *Карасьов В. Ю., Звонков Е. Ю.* Східна політика Польщі та польсько-українське стратегічне партнерство / В. Ю. Карасьов, Е. Ю. Звонков // *Стратегічна панорама.* – 1999. – № 1–2. – С. 59–64. 21. *Дем'янець В.* Політична та соціально-економічна трансформація в Польщі у 90-х роках / В. Дем'янець // *Людина і політика.* – 2000. – № 4. – С. 30–37. 22. *Струтинський В.* Україна і Польща на шляхах парламентаризму / В. Струтинський // *Віче.* – 1998. – № 9. – С. 115–128. 23. *Зеленько Г.* Україна – Польща: політико-владні структури в умовах модернізації / Г. Зеленько // *Людина і політика.* – 2000. – № 2. – С. 28–34. 24. *Зеленько Г.* “Невздогінна модернізація”: досвід Польщі та України.: Монографія. / Г. Зеленько. – К.: “Критика.” – 2003. – 216 с. 25. *Wasiljewa L.* Społeczno-polityczne i ekonomiczne aspekty przemian Ukrainy, zeszyt 13 / L. Wasiljewa. – Warszawa: Uniwersytet Warszawski. Centrum Badan Radzieckich, 1991. – 27 s. 26. *Зайцев Ю.* Польська антикомуністична опозиція і рух опору в Україні: від порозуміння до координації дій / Ю. Зайцев // *Україна – Польща: історія і сучасність.* – К., 2003. – Ч. II. – С. 17–33. 27. *Зайцев Ю.* Польська опозиція 1970–80-х рр. про засади українсько-польського порозуміння / Ю. Зайцев // *Депортації. Західні землі України кінця 30-х – початку 50-х рр.: Документи, матеріали, спогади у трьох томах.* – Львів: Інститут українознавства НАНУ, 1998. – Т. 1. – С. 52–64. 28. *Чушак Х.* Немає вільної Польщі без вільної України: Україна та українці у політичній думці польської опозиції (1976–1989) / Чушак Х. – К.: ПАІС, 2011. – 304 с. 29. *Осадчук Б.* Україна, Польща, світ. Вибрані репортажі та статті / Б. Осадчук – К.: Смолоскип, 2001. – 356 с. 30. *Колесник В., Кучерена М.* З історії українсько-польських наукових взаємин / В. Колесник, М. Кучерена // *Україна – Польща: історія і сучасність.* – К., 2003. – Ч. II. – С. 95–102. 31. *Будкін В., Петренко З.* Співробітництво прикордонних регіонів України і Польщі: сучасний стан та можливі перспективи / В. Будкін, З. Петренко // *Україна і Польща – стратегічне партнерство. Історія. Сьогодення. Майбутнє.* – К.: Вид-во Українського фітосоціологічного центру, 2002. – Ч. II. – С. 46–52. 32. *Винниченко І.* Про перспективи розвитку гуманітарних та культурних польсько-українських взаємин / І. Винниченко // *Україна і Польща – стратегічне партнерство. Історія. Сьогодення. Майбутнє.* – К.: Вид-во Українського фітосоціологічного центру, 2002. – Ч. II. – С. 146–150. 33. *Мякушко С., Мирончук А.* Стан та перспективи українсько-польського міжакадемічного співробітництва / С. Мякушко, А. Мирончук // *Україна і Польща – стратегічне партнерство. Історія. Сьогодення. Майбутнє.* – К.: Вид-во Українського фітосоціологічного центру, 2002. – Ч. II. – С. 159–165. 34. *Щерба Г.* Україна Польща: проблеми та перспективи регіонального співробітництва Україна – Польща / Г. Щерба // *Соціально-економічні та екологічні проблеми розвитку адміністративних регіонів: Наук. доповіді на міжнар. наук. прак. конференції. Тернопіль (17–18 квітня 1997 р.).* – Львів, 1997. – Ч. III. – С. 161–165. 35. *Ісаєвич Я.* Українсько-польська наукова і культурна співпраця: сучасний етап / Я. Ісаєвич // *Україна і Польща у Східно-Центральній Європі: спадок і майбуття.* – К., 1999. – С. 18–21. 36. *Присяжнюк Ю.* Особливості розвитку польсько-українського співробітництва за сучасних геополітичних умов / Ю. Присяжнюк // *Історія в школі.* – 2002. – № 5–6. – С. 35–40. 37. *Глібов В., Горун Д.* Українсько-польські взаємини в пострадянський період. Деякі аспекти політичного і економічного співробітництва / В. Глібов, Д. Горун // *Політика і час.* – 1997. – № 5–6. – С. 15–21. 38. *Зарецька Т.* Українсько-польські політичні відносини (1991–2001 рр.) / Т. Зарецька // *Україна і Польща стратегічне партнерство. Історія. Сьогодення. Майбутнє.* – К.: Вид-во Українського фітосоціологічного центру, 2002. – Ч. II. – С. 7–12. 39. *Стоєцький С.* Україна і Польща в сучасних геополітичних координатах: проблема стратегічного вибору і асиметрії партнерства / С. Стоєцький // *Україна і Польща – стратегічне партнерство. Історія. Сьогодення. Майбутнє.* – К.: Вид-во Українського фітосоціологічного центру, 2002. – Ч. II. – С. 76–79. 40. *Стоєцький С.* Незалежна Україна в історії політичної думки ХХ століття: ідейно-політичні передумови становлення двосторонніх відносин в сучасну добу / С. Стоєцький // *Україна – Польща: історія і сучасність.* – К., 2003. – Ч. II. – С. 33–48. 41. *Стоєцький С.* Позиція Польщі в питанні будівництва газопроводу в обхід України, лютий 2000 – квітень 2001 р. / С. Стоєцький // *Україна і Польща – стратегічне партнерство. Історія. Сьогодення. Майбутнє.* – К.: Вид-во Українського фітосоціологічного центру, 2002. – Ч. II. – С. 59–70. 42. *Стоєцький С.* Україна в геополітичній концепції “Культури”: історія і сучасність / С. Стоєцький // “Роль Паризької “культури” в становленні українсько-польського взаєморозуміння. – К.: Вид-во Українського фітосоціологічного центру, 2002. – С. 73–79. 43. *Пирожков С.* Крамаревський О. В контексті загальної архітектури безпеки. Польсько-українські відносини: погляд з України / С. Пирожков // *Політика і час.* – 1996. – № 1. – С. 14–24. 44. *Васильєв Д., Чекаленко Л.* Українсько-польські відносини наприкінці ХХ століття / Д. Васильєв, Л. Чекаленко // *Нова політика.* – 1998. – № 4. – С. 13–17. 45. *Чекаленко Л.* Україна – Польща: нові тенденції взаємин // *Україна – Польща: історія і сучасність.* – К., 2003. – Ч. II. – С. 51–59. 46. *Чекаленко Л.* Україна і Республіка Польща: від історичних стереотипів до стратегічного партнерства / Л. Чекаленко // *Зовнішні справи.* – 2010. – № 3–4. – С. 26–31. 47. *Парахонський Б.* Україна в Центральноєвропейському регіоні: геополітична ситуація та перспективи розвитку / Б. Парахонський // *Україна і Польща у Східно-Центральній Європі: спадок і майбуття.* – К., 1999. – С. 30–38. 48. *Житарюк Н.* Україна і Польща на геополітичній карті Європи / Н. Житарюк // *Україна і Польща у Східно-Центральній Європі: спадок і майбуття.* – К., 1999. – С. 132–133. 49. *Трегобчук В.* Україна і Польща в геополітичній архітектурі об'єднаної Європи / В. Трегобчук // *Україна і Польща у Східно-Центральній Європі: спадок і майбуття.* – К., 1999. – С. 51–57. 50. *Токар Л.* Україна і Польща в Центрально-Східній Європі: спадок і майбутнє / Л. Токар // *Україна і Польща у Східно-Центральній Європі: спадок і майбуття.* – К., 1999. – С. 16–17. 51. *Гайдуков Л., Александрова Т.* Геополітичний чинник у становленні та розвитку відносин України та Республіки Польща / Л. Гайдуков, Т. Александрова // *Геополітичне майбутнє України: Міжнародна науково-практична конференція (19–20 березня 1998 р.).* – Київ: Дипломатична академія наук при МЗСУ. Інститут міжнародних відносин національного університету ім. Т. Шевченка, 1998. – С. 87–92. 52. *Пахльовська О.* Польща – Україна – Росія: бермудський трикутник / О. Пахльовська // *Сучасність.* – № 3–4. – С. 60–80. 53. *Жулинський М.* Україна і Польща: перспективи набуття реальної Європи / М. Жулинський // *Всесвіт.* – 2002. – № 1–2. – С. 143–150. 54. *Чернега П.* Українсько-польський діалог в контексті стратегічного партнерства / П. Чернега // *Історія в школі.* – 2002. – № 5–6. – С. 1–4. 55. *Антонюк С.* Стратегічне партнерство України і Польщі: сучасний стан, пріоритети розвитку і перспективи / С. Антонюк, О. Антонюк // *Університет.* – 2006. – № 1. С. 11–19. 56. *Герасимчук Т.* Україна – Польща: стратегічне партнерство / Т. Герасимчук // *Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Історія.* – Вип. 5. – Тернопіль: ТДПУ, 2002. – С. 168–174. 57. *Малиновська О.* Українсько-польське стратегічне партнерство: геополітичний вимір / О. Малиновська // *Україна і Польща – стратегічне партнерство. Історія. Сьогодення. Майбутнє.* – К.: Вид-во Українського фітосоціологічного центру, 2002. – Ч. II. – С. 80–83. 58. *Павленко С.* Відносини України та Польщі в контексті європейської інтеграції / С. Павленко // *Україна і Польща – стратегічне партнерство. Історія. Сьогодення. Майбутнє.* – К.: Вид-во Українського фітосоціологічного центру, 2002.

– Ч. II. – С. 30–39. 59. *Павленко С.* Сучасний стан українсько-польських взаємин та перспективи співпраці РП і України в контексті майбутнього членства Польщі в ЄС / С. Павленко // Україна і Польща стратегічне партнерство. Історія. Сьогодення. Майбутнє. – К.: Вид-во Українського фітосоціологічного центру, 2002. – Ч. II – С. 97–107. 60. *Онуфрив С.* Польща в ЄС: український фактор / С. Онуфрив // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Історія. – Вип. 5.– Тернопіль: ТДПУ, 2002. – С. 174–179. 61. *Матійчик Я.* Європейський екзамen. Українсько-польські відносини на тлі пан'європейської інтеграції / Я. Матійчик // Політика і час. – 2001. – № 8. – С. 40–48. 62. *Зеленько Г.* Проблема українсько-польського партнерства в контексті членства Польщі в НАТО / Г. Зеленько // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Історія. – Вип. 5.– Тернопіль: ТДПУ, 2002. – С. 162–164. 63. *Чорна Н.* Еволюція польсько-українських відносин після вступу Польщі до Європейського Союзу / Н. Чорна // Україна – Європа – Світ. Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини / Гол. ред. Л. М. Алексієвцев. – Вип. 9. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – С. 92 – 97. 64. *Будкін В.* Українсько-польське співробітництво в контексті відносин України з СНД та ЄС / В. Будкін // Україна і Польща у Східно-Центральній Європі: спадок і майбуття. – К., 1999. – С. 48–49. 65. *Моцок В.* Вплив політики західних країн на розвиток українсько-польських взаємовідносин у 90-х роках ХХ століття / В. Моцок // Людина і політика. – 2001.– № 5. – С. 26–34. 66. *Митрофанова О.* Французький підхід до українського і польського чинників у європейському стратегічному просторі / О. Митрофанова // Роль Паризької “Культури” в становленні українсько-польського взаєморозуміння. – К., 2002. – С. 80–86. 67. *Кіндрат К., Трохимчук С.* Українсько-польські стосунки на зламі тисячоліть: Монографія / К. Кіндрат, С. Трохимчук. – Львів: Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка, 2002. – 112 с. 68. *Алексієвцев Л. М., Гевко В. Р.* Україна і Польща: шляхи співробітництва (1991–2004 рр.) / Л. М. Алексієвцев, В. Р. Гевко. – Тернопіль: Редакційно-видавничий центр ТНПУ імені В. Гнатюка, 2009. – 153 с. 69. *Янків М.* Україна і Польща: стратегічне партнерство в системі геополітичних координат (політико-економічний та секторальний аналіз): Монографія / М. Янків. – Львів: Світ, 2011. – 384 с. 70. *Борщевський В. В.* Українсько-польське економічне співробітництво в умовах євроінтеграції: Монографія / В. В. Борщевський. – Львів: Аверс, 2007. 71. *Савельєв С., Мельник В., Чеботар С.* Українсько-польські економічні відносини у контексті стратегічного партнерства / С. Савельєв, В. Мельник, С. Чеботар. – Тернопіль: Економічна думка, 2003. – 246 с. 72. *Україна – Польща: історична спадщина і суспільна свідомість /* відп. ред. М. Литвин. – Львів, 2010–2011. 73. *Киридон А. М.* Українсько-польські відносини: “нова ера” співпраці / А. М. Киридон // Україна – Європа – Світ. Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини / Гол. ред. Л. М. Алексієвцев. – Вип. 5., Ч. 2. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2011. – С. 128–135. 74. *Троян С.* Сучасна реконструкція пам'яті: українсько-польські відносини у форматі історичної політики / С. Троян // Україна – Європа – Світ. Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини / Гол. ред. Л. М. Алексієвцев. – Вип. 6–7. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2011. – С. 277–282. 75. *Гонтар Т.* Спроби порозуміння між українським та польським підпіллям у 1943 – 1946 роках / Т. Гонтар // Україна – Європа – Світ. Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини / Гол. ред. Л. М. Алексієвцев. – Вип. 6–7. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2011. – С. 147–150. 76. *Зуляк І.* Українці в Другій Речі Посполитій / І. Зуляк // Україна – Європа – Світ. Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини / Гол. ред. Л. М. Алексієвцев. – Вип. 6–7. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2011. – С. 133 – 146. 77. *Окаринський В.* Формування українолюбного напрямку в середовищі неконформістських течій в українсько-польському соціокультурному просторі (до кінця 1850-х рр.) / В. Окаринський // Україна – Європа – Світ. Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини / Гол. ред. Л. М. Алексієвцев. – Вип. 9. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – С. 35–55. 78. *Гевко В.* Україна і Республіка Польща: від багатосторонньої співпраці до стратегічного партнерства / В. Гевко // Україна – Європа – Світ. – Вип. 5. Частина 1: Міжнародний збірник наукових праць / Гол. ред. Л. М. Алексієвцев. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2010. – С. 140–152. 79. *Гевко В.* Україна і Польща: до двадцятиліття співпраці / В. Гевко // Україна – Європа – Світ. Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини / Гол. ред. Л. М. Алексієвцев. – Вип. 6–7. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2011. – С. 151–160. 80. *Гевко В.* Українсько-польське співробітництво в контексті спільного проведення фінальної частини чемпіонату з футболу Євро-2012 / В. Гевко // Україна – Європа – Світ. Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, міжнародні відносини / Гол. ред. Л. М. Алексієвцев. – Вип. 9. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. – С. 106–112.

Викторія Гевко

УКРАИНСКО-ПОЛЬСКИЕ ОТНОШЕНИЯ В УКРАИНСКОЙ ИСТОРИОГРАФИИ (1991–2011 ГГ.)

В статье проанализировано состояние исследования украинско-польских отношений в конце ХХ – начале ХХІ, освещены основные достижения отечественной историографии.

Ключевые слова: Украина, Польша, отношения, историография, исследования.

Victoria Hevko

THE UKRAINIAN-AND-POLISH RELATIONS IN THE UKRAINIAN HISTORIOGRAPHY (1991–2011)

The author analyses the study state of the Ukrainian–Polish relationships at the end of the 20th – beginning of the 21st century as well as elucidates the main achievements of the Native Historiography.

Key words: Ukraine, Poland, relations, historiography, research.